

[L'ACCENT]

QUI COSA ÉS

L'accent és un senyal diacrític que serveix per indicar gràficament, en una sèrie determinada de casos, la síl·laba tònica.

* * *

SIL·LABES TONIQUES

En les paraules polisíl·labes hi ha una síl·laba que és pronunciada amb més força respecte a les altres, que se diu SIL·LABA TONICA.

Si aquesta síl·laba és l'última, la paraula és definida **AGUDA**; si és la penúltima, la paraula és **PLANA**; si és la tercera de la fi, o *antepenúltima*, la paraula és **ESDRÚIXOLA**.

* * *

COM POT ÉSSER

Pot ésser **OBERT** o greu (˘), i **TANCAT** o agut (´).

* * *

VOCALS

La <i>a</i> pot tendre solament l'accent obert:	à
La <i>e</i> pot tendre sigui accent obert, sigui accent tancat:	è, é
La <i>i</i> pot tendre solament l'accent tancat:	í
La <i>ò</i> pot tendre sigui l'accent obert sigui l'accent tancat:	ò, ó
La <i>u</i> pot tendre solament l'accent tancat:	ú

EN QUALS CASOS S'AMPRA

Tenen accent totes les paraules <u>agudes</u> que acaben en		ancià, capità, cafè, també, jardí, això, allò, però, canó, solució, rocó, raó, comú; comàs, després, congrés, revés, passadís, embolicós, repòs; (ell) encén, (jo) camí.
	vocal	
	vocal + -s	
	-en	
	-in	

Totes les altres paraules agudes no porten l'accent:

desert, Ramon, (ell) respon, amor, tinent, divuit, consell, calaix, animal, refet, consol, ancians, capitans, jardins, canons, comuns, enter, desig, Joan, antic, buit, canal, menester.

Tenen accent totes les paraules <u>planes</u> que no acaben en		dèbil, fàcil, astròleg, físic, simpàtic, espòtic, ésser, útil, còmic, bísol, estímulo, dipòsit, esfèric, déntol, càlcul.
	vocal	
	vocal + -s	
	-en	
	-in	

Totes les altres paraules planes no porten accent:

(ell) estudia, casa, compare, corona, premi, caos, esfera, braços, exemple, caminera, escola, jove, moneda, camisa, ginqueta, lloca.

Tenen accent totes les paraules <u>esdrúixoles</u> :	pólvora, gramàtica, àrea, ària, sèrie, bèstia, fórmula, física, custòdia, glòria, espècie, supèrbia, iglésia.
--	---

<p>Té sempre l'accent tancat (é) la e de:</p>	<p>LES PERSONES 1 DEL FUTUR SIMPLE DE TOTS LOS VERBS:</p> <p>cantaré, anigueré, dongueré, faré, pogueré, coneixeré, sigueré, estigueré, volgueré, respongueré, cauré, veuré, diuré / digueré, creuré, trauré, obriré, partiré;</p>
	<p>TOTES LES PERSONES 4 I 5 DE L'IMPERFET DE SUBJUNTIU DELS VERBS EN -AR, -ER, -RE:</p> <p>cantéssim, cantéssiu; aniguéssim, aniguéssiu; donguéssim, donguéssiu; facéssim, facéssiu; poguéssim, poguéssiu; coneixéssim, coneixéssiu; siguéssim, siguéssiu; estiguéssim, estiguéssiu; volguéssim, volguéssiu; responguéssim, responguéssiu; caiguéssim, caiguéssiu; veiéssim / vegéssim, veiéssiu / vegéssiu; diguéssim, diguéssiu; creiéssim, creiéssiu; traiéssim, traiéssiu.</p>
	<p>LES PERSONES 4 I 5 DE L'IMPERFET D'INDICATIU DEL VERB ESSER: érem, éreu.</p>

<p>Tenen la o amb accent tancat (ó):</p>	<p>les formes verbals del verb <i>ésser</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fórem, fóreu (persones 4 i 5 del Condicional); - fóssim, fóssiu (persones 4 i 5 del Subjuntiu).
--	---

EXCEPCIONS

S'ampra l'accent també en una curta sèrie de paraules, a fores de la normativa general de l'accent:

- **bé, béns** (contrari de *mal*, i també 'propietat, capital')
- **bóta, bótes** (recipient per posar el vi)
- **cóc, cócs** (pa llong i pla)
- **déu, déus** (ésser diví)
- **dóna, dónes** (formes verbals de *donar*)
- **fóra** (forma verbal d'*ésser*)
- **mà** (part terminal del braç, on hi són los dits)
- **més** (contrari de *manco*)
- **món** (la terra)
- **móra, móres** (fruit)
- **nét, néta, néts, nétes** (fill/-a del fill o de la filla, als quals corresponen *iaio* i *iaia*)
- **pèl, pèls** (filament que crixi en lo cos humà)
- **sé** (forma verbal de *saber*)
- **sèu** (*oli sèu*: gras animal)
- **sí** (contrari de *no*)
- **só, sés, és, séu, són** (formes verbals d'*ésser*)
- **té** (forma verbal de *tendre*)
- **ús** (utilització, empriu)
- **vénc, véns, vénen, véngui, vénguis, vénguin** (formes verbals de *venir*)
- **vés** (imperatiu del verb *anar*)
- **vós** (pronon amb el qual se tracten los compares)